

Huvudman

Norrköpings kommun

norrkoping.kommun@norrkoping.se**Beslut**

Datum 2024-12-17

Dnr SI 2023:5719

Sida 1 (46)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Mosstorpsskolan 2 (årskurs 7–9) i Norrköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 16 februari 2024

Beslutet i korthet

Skolinspektionens uppföljande tillsyn av Mosstorpsskolan 2 visar att det fortsatt finns omfattande brister, samt tillkommit brister, i flera centrala delar av verksamheten som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det handlar om brister i att utreda elever med upprepade eller längre frånvaro samt vidta nödvändiga åtgärder för att öka elevers närvaro i skolan. Vidare handlar det om brister i arbetet med extra anpassningar och att anmäla, utreda, utarbeta åtgärdsprogram och utformningen av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Bristerna i arbetet med särskilt stöd blir särskilt allvarligt då ett stort antal elevers behov av särskilt stöd varken anmäls eller utreds, vilket i förlängningen påverkar elevernas möjligheter att nå behörighet till ett nationellt gymnasieprogram. Det framkommer också brister i skolans förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet. Elevernas skolmiljö är otrygg, all personal på skolan agerar och anmäler inte när elever blir utsatta för kränkande behandling och personalen ges inte förutsättningar att kunna bedriva ett förebyggande arbete för att skapa trygghet. Skolinspektionen konstaterar även att det finns omfattande brister då saken inte utreds när elever vid upprepade tillfällen stör ordningen, uppträder olämpligt eller gjort sig skyldiga till en allvarlig förseelse. Flera av dessa brister har dessutom pågått på skolenheten sedan höstterminen 2023. Föreläggandet ska därför i dessa delar förenas med vite. Skolinspektionen bedömer vidare att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Skolinspektionen bedömer vidare att det även fortsatt föreligger brist i skolans arbete med extra studietid, där samtliga elever inte har möjlighet att delta i undervisningen. Det föreligger även fortsatt brist i användningen av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning utan lärares tillåtelse, vilket bidrar till ordningsstörningar och att elever ägnar sig åt annat än skolarbete i undervisningen. Vidare har det under den uppföljande tillsynen tillkommit ytterligare brister som handlar om att undervisningen inte bedrivs under ledning av lärare samt att betyg inte beslutas av den eller de lärare som bedriver, och därmed ansvarar för, undervisningen i skolans särskilda undervisningsgrupp. Skolinspektionen förelägger därför huvudmannen att vidta åtgärder inom dessa delar.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att vid vite av 2 000 000 kronor senast **fredag den 4 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet och ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Om Norrköpings kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därutöver kommer frågan om det finns skäl att besluta om verksamhetsförbud eller att staten, på kommunens bekostnad, ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse (statliga åtgärder för rättelse), att aktualiseras. Att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande innebär även att verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse kan bli aktuellt trots att föreläggandet följts om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från detta föreläggande (26 kap. 16 a och b samt 17 §§ skollagen).

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Norrköpings kommun ska vidta följande åtgärder

Frånvaro

1. Rektorn ska, beträffande de elever som har upprepad eller längre frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds. Utredningarna ska genomföras oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig och ska genomföras i samråd med eleven, elevens vårdnadshavare samt elevhälsan. I det fall utredningarna visar att specifika åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med elevernas frånvaro ska dessa åtgärder också genomföras. Rektorn ska dokumentera vilka elever som under perioden **den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025** bedömts ha upprepad eller längre frånvaro och vilket datum en utredning om orsakerna till frånvaron har inletts för respektive elev. Om utredningar bedöms som obehövliga och utredning inte genomförs ska det av huvudmannens redovisning framgå skälen till detta. Dokumentationen, inklusive de utredningar som färdigställts, ska ges in

till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)

Extra anpassningar

2. Rektorn ska genomföra en uppföljning och analys av lärarnas och elevhälsans arbete med extra anpassningar och tillgången till utrustning och material som behövs för arbetet med extra anpassningar. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och eventuella beslut om åtgärder (3 kap. 5 § och 4 kap. 4 § skollagen; bilaga till förordningen [SKOLFS 2010:37, nedan Lgr 22] om läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).
3. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 20 januari 2025** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när elever skyndsamt ska ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 5 § skollagen)
4. Se till att elever, vilka bedömts ha behov av extra anpassningar, ges sådana anpassningar. Rektorn ska följa upp och dokumentera vilka elever som är i behov av extra anpassningar samt följa upp att de ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Särskilt stöd

5. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 20 januari 2025** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 7 § skollagen)
6. Se till att rektorn senast **den 20 januari 2024**, tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen)

7. Se till att rektorn för varje elev som identifieras i samband med åtgärd 6 ovan, samt för varje elev som därutöver anmäls kunna vara i behov av särskilt stöd, startar en utredning om respektive elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
8. Se till att det i samtliga beslut om anpassad studiegång framgår de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med fem avidentifierade beslut om anpassad studiegång som är fattade innan redovisningsdatumet samt en sammanställning över hur många beslut som rektorn har fattat gällande anpassad studiegång under perioden **den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025** (3 kap. 12 § skollagen)
9. Se till att rektorn, eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till, för varje utredning om särskilt stöd som avslutas före **den 21 mars 2025** fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många beslut om att utarbeta åtgärdsprogram samt beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram som fattats under perioden **den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)
10. Se till att särskilt stöd ges i enlighet med elevers beslutade åtgärdsprogram, och se vidare till att samtliga åtgärdsprogram följs upp och utvärderas i enlighet med vad som framgår av åtgärdsprogrammen. Utvärderingarna ska resultera i ställningstaganden om respektive åtgärdsprogram behöver förändras och/eller om det ska fortsätta gälla. Rektorn ska dokumentera vilka åtgärdsprogram som har följts upp och utvärderats samt vad det resulterat i. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

11. Se till att rektorn följer upp elevernas trygghet i skolmiljön, analyserar vilka hinder som finns för att eleverna ska vara trygga samt, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Uppföljningen och analysen ska omfatta personalens gemensamma arbetssätt och förhållningssätt avseende trygghet, organisationen kring rastvakter, värdegrundsarbete kopplat till språkbruk, medverkan av elevhälsan i arbetet med trygghet samt hur skolans lokaler, som exempelvis toaletter, påverkar trygghet.

Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade åtgärder. (4 kap. 4 § och 5 kap. 3 § skollagen)

12. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 20 januari 2025** klargöra skyldigheten för all skolpersonal att, när en elev blir utsatt för kränkande behandling, agera genom att vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket samt 5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen)
13. Se till att skolpersonal, när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden **den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder även inkomma med fem kränkingsanmälningar om sådana har gjorts. (6 kap. 10 § skollagen)

Ordningsstörande beteende

14. Se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Om det av utredningen framkommer att åtgärder behövs för att eleven ska ändra sitt beteende ska sådana åtgärder också vidtas. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden **den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9–10 §§ skollagen)

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att senast **fredag den 4 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, extra studietid, användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning och betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Norrköpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Norrköpings kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

1. Se till att undervisningen i ämnet matematik för årskurs 8 bedrivs av personer som är anställda som lärare. Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska innefatta uppgift om vilka lärare som ansvarar för undervisningen i ovan nämnda ämne, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker lärarnas legitimation och behörighet. Om skollagens undantagsregler är tillämpliga ska det i dessa fall framgå lärarens erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för de lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § och 2 kap. 10, 13, 15, 18–21 §§ skollagen)

Extra studietid

2. Se till att alla elever i årskurs 7–9 erbjuds att frivilligt delta i undervisningen i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska inkomma med dokumentation och scheman om den extra studietid som skolan anordnar till Skolinspektionen. (10 kap. 5a § skollagen)

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

3. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 20 januari 2025** klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4a § skollagen)

Betygssättning

4. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg sätts. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska rektorn se till att beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Rektorn ska

dokumentera vilka lärare som ska besluta om betyg under vårterminen 2025 samt vilken eller vilka lärare i skolans särskilda undervisningsgrupp som ska besluta om betyg tillsammans med dem. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 16 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning av behöriga och legitimerade lärare, plan mot kränkande behandling, skolans förebyggande arbete för att skapa studiero, ordningsregler, skriftlig rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, särskilt beakta resultat på nationella prov samt betygskatalog.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5719) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Mosstorpsskolan 2 i Norrköpings kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, extra studietid, frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet, arbete för att skapa studiero, särskilt beakta resultat på nationella prov samt betygskatalog.

Skolinspektionen beslutade den 16 februari 2024 att förelägga Norrköpings kommun att senast den 12 augusti 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, extra studietid, frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet, arbete för att skapa studiero, särskilt beakta resultat på nationella prov samt betygskatalog.

Norrköpings kommun har begärt anstånd med att inkomma med redovisningen vilket beviljats. Norrköpings kommun inkom den 12 september 2024 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och kompletterande uppgifter den 25 september samt den 4 och 25 oktober 2024.

Skolinspektionen har genomfört ett uppföljande tillsynsbesök på Mosstorpskolan 2 den 15–17 oktober 2024. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan, representanter för trygghetsteamet och rektorn samt lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat förteckning över elever i behov av särskilt stöd, samtliga aktuella åtgärdsprogram med tillhörande utredningar om behov av särskilt stöd, statistik över frånvaro från starten av höstterminen 2024 till och med den 14 oktober 2024, 16 frånvaroutredningar som genomförts under höstterminen 2024 samt betygskataloger för vårterminen 2024. Vidare har det genomförts en digital intervju med representanter för huvudmannen, Norrköpings kommun, den 24 oktober 2024. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Norrköpings kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utredning av upprepad eller längre frånvaro

Av intervjuer med trygghetsteamet, lärare och rektorn framgår att det fortsatt finns många elever på skolan med omfattande frånvaro. Enligt trygghetsteamet har elevernas frånvaro ökat sedan föregående läsår 2023/24 och det finns under höstterminen 2024 flera elever som är närmast helt frånvarande från skolan. Rektorn uppger att arbetet med frånvaro, som exempelvis att starta frånvaroutredningar och upprätta närvaroplaner, inte har fungerat på Mosstorpskolan 2.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn informerat och klargjort skyldigheten för all skolpersonal att anmäla till rektorn när en elev har upprepad eller längre frånvaro den 13 mars 2024. Enligt elevhälsan fick lärare och skolpersonal via centrala barn- och elevhälsan information om hur skolan ska arbeta med elever med upprepad eller längre frånvaro. Vidare uppger elevhälsan att skolan skapat ett nytt mötesforum, den så kallade elevhälsosamverkan, där elevhälsan träffar ett arbetslag i taget varje vecka. I detta forum tar kuratorn upp elever med upprepad eller längre frånvaro och lärarna tillfrågas om de känner en oro utifrån elevernas frånvaro.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att det inte längre finns någon procentuell gräns för vad skolan bedömer som upprepad eller längre frånvaro, samtidigt som det i intervju med rektorn framgår att en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro om frånvaron överstiger tio procent. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att även kuratorn, som är ansvarig för att genomföra frånvaroutredningar, utifrån frånvarostatistik gör markeringar för de elever som har en frånvaro överstigande tio procent. Av intervju med elevhälsan framgår att kuratorn stämmer av elevernas frånvaro med elevernas mentorer under elevhälsosamverkan. Enligt elevhälsan är det elevernas mentorer som bedömer om en elev har upprepad eller längre frånvaro. Av intervju med lärare framgår att lärare ska informera kuratorn när de har en generell oro för en elevs frånvaro.

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning över de elever som skolan bedömer har upprepad eller längre frånvaro under perioden den 16 februari till och med den 31 maj 2024. Enligt bifogad förteckning finns det 49 elever på skolan som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro. Av dessa elever har det startats en frånvaroutredning för 26 elever under vårterminen 2024. För en elev har skolan inte startat en frånvaroutredning, trots att skolan bedömt att eleven har upprepad eller längre frånvaro.

I intervju med elevhälsan uppger kuratorn att det under höstterminen 2024 startats en frånvaroutredning för samtliga elever med upprepad eller längre frånvaro, om inte kuratorn bedömt det som uppenbart obehövligt. Dock framgår av intervjuer med lärare och rektorn att det finns betydligt fler elever som skolan bedömer har upprepad eller längre frånvaro, där det inte har startats en frånvaroutredning, trots att det bedöms som behövligt. Skolans biträdande rektor har gått igenom frånvarostatistik och sammanställt listor på elever med upprepad eller längre frånvaro på Mosstorpskolan 2. Enligt rektorn finns det över 200 elever på denna lista under höstterminen 2024. Av frånvarostatistik framgår dessutom att det finns 32 elever i årskurs 7, 56 elever i årskurs 8 och 75 elever i årskurs 9 med en frånvaro överstigande tio procent under höstterminen 2024. Enligt

rektorn borde det ha startats utredningar för fler elever än det 20-tal frånvaroutredningar som genomförts på skolan. Rektorn uppger att skolans kurator inte har hunnit starta frånvaroutredningar för fler elever. Vidare framgår av intervju med elevhälsan att flera av de frånvaroutredningar som genomfördes under föregående läsår 2023/24 behöver uppdateras.

Åtgärder för att komma till rätta med elevers frånvaro

Trygghetsteamet uppger i intervju att skolans närvaroarbete är katastrofalt och icke-existerande. Rektorn bekräftar i intervju att det saknas så kallade närvaroplaner med åtgärder för de elever där en frånvaroutredning har genomförts, med undantag för ett fåtal elever för vilka skolan under höstterminen 2024 påbörjat arbetet med att ta fram åtgärder för att öka elevernas närvaro.

Skolinspektionen har under uppföljande tillsynsbesök tagit del av 16 frånvaroutredningar som genomförts under höstterminen 2024. För tre elever saknas det information i elevernas frånvaroutredningar om skolan vidtagit några åtgärder för att komma till rätta med elevernas frånvaro. Enligt elevhälsan är frånvaroutredningarna en pappersprodukt. Elevhälsan uppger att det inte har genomförts några åtgärder för eleverna och det har inte fattats några beslut kring vad skolan ska göra för att komma till rätta med elevernas frånvaro. Av intervju med rektorn framgår också att skolan inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att samtliga elever med upprepad eller längre frånvaro ska återgå till undervisningen.

Vidare framgår av sju elevers frånvaroutredningar att eleverna ska ges stödjande samtal av social mentor, som numera benämns som socialpedagog. I intervjuer med trygghetsteamet, elevhälsan och lärare framkommer att skolans socialpedagog inte kan utföra de åtgärder som framgår av elevernas frånvaroutredningar då socialpedagogen getts annat uppdrag på rektorns andra skolenhet, Mosstorpskolan 1. Av intervju med elevhälsan framgår exempelvis att det för en elev, som under höstterminen 2024 varit helt frånvarande, inte har vidtagits några åtgärder för att eleven ska återgå till sina studier, mer än att elevhälsan har samtal med elevens vårdnadshavare. Av intervju med trygghetsteamet framgår att socialpedagogen tidigare haft en stödjande roll för åtminstone 15 elever med upprepad eller längre frånvaro. Enligt socialpedagogen är flera av dessa elever numera mer eller mindre helt frånvarande, då det inte finns någon på skolan som tagit över socialpedagogens uppdrag.

Av intervju med rektorn framgår att huvudmannen är medveten om att skolan ligger efter i arbetet med frånvaro, men huvudmannen har enligt rektorn inte vidtagit några åtgärder eller tillsatt några extra resurser för att skolan ska hinna i fatt i detta arbete.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång. (7 kap. 22 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att arbetet kring att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till. Vidare framgår exempel när det kan anses obehövligt att genomföra en frånvaroutredning. En utredning ska inte behöva genomföras när till exempel en elev har upprepad frånvaro på grund av läkarbesök, men frånvaron gäller under en begränsad tid och kan kompenseras genom extra anpassningar i undervisningen, eller att det rör sig om enstaka tillfällen av giltig frånvaro där orsakerna till frånvaron är uppenbara. Vidare framgår att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Det förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras. (prop. 2017/18:182 s. 56 samt s. 59–62)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att huvudmannen och rektorn vidtagit vissa åtgärder i arbetet med frånvaro utifrån Skolinspektionens tidigare föreläggande. Det framkommer bland annat att frånvaron för vissa elever med upprepad och längre frånvaro under vårterminen och höstterminen 2024 utretts. Av tillsynen framgår dock att det fortsatt finns omfattande och allvarliga brister kopplade till att utreda frånvaron för elever med upprepad eller längre frånvaro. Eftersom det finns flera faktorer att ta hänsyn till utifrån elevernas frånvaro finns det i lagstiftningen ingen tydlig gräns för när elever bedöms ha upprepad eller längre frånvaro som kan ge skäl att starta en utredning om frånvaron. Av intervju med rektorn framgår att hen bedömer att elever som har en frånvaro över tio procent bedöms ha upprepad eller längre frånvaro. Skolinspektionen finner ingen

anledning att ifrågasätta den bedömningen. Av frånvarostatistik från skolenheten framgår att cirka 160 elever under höstterminen 2024 hade en frånvaro som översteg tio procent. Därutöver har rektorn uppgett att upp emot 200 elever har upprepad eller längre frånvaro under höstterminen 2024. Trots detta har endast ett 20-tal frånvaroutredningar startats under höstterminen.

Skolinspektionen konstaterar att verksamheten inte lever upp till författningarnas krav när det gäller att utreda frånvaron för elever med upprepad eller längre frånvaro. Att elevers frånvaro skyndsamt utreds är en grundförutsättning för att adekvata åtgärder ska kunna sättas in för att bryta frånvaron och få eleven att närvara i skolan. Att detta arbete brister trots Skolinspektionens tidigare föreläggande på området är allvarligt. Även den omständigheten att det rör sig om ett stort antal elever vars frånvaro inte utreds gör också att bristen framstår som extra allvarlig.

Skolinspektionen bedömer vidare att åtgärder för att komma till rätta med elevers frånvaro inte har vidtagits för huvuddelen av de elever som har omfattande frånvaro. Tillsynen visar att det för ett antal elever vars frånvaro utretts inte har vidtagits några åtgärder för att öka elevernas närvaro i skolan. Därutöver har det framkommit att insatser som satts in för vissa elever efter att utredningar av elevernas frånvaro genomförts har plockats bort, med konsekvensen att elevernas frånvaro återigen har ökat. Skolinspektionen konstaterar att syftet med att utreda elevers frånvaro är att kunna identifiera orsakerna till frånvaron och vidta åtgärder. Det är därför viktigt att de åtgärder som behövs för att bryta en elevs långvariga eller upprepade frånvaro vidtas och upprätthålls. Att eleverna närvarar i skolan är en grundläggande förutsättning för att de ska få del av den utbildning de har rätt till och kunna nå målen med utbildningen. Ett aktivt närvaroarbete är också grundläggande för att huvudmannen ska anses fullgöra sina skyldigheter att se till att eleverna i huvudmannens grundskolor fullgör sin skolgång.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn genomfört informationsmöten vid tre tillfällen under vårterminen 2024 om skollagens krav avseende när elever skyndsamt ska ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av intervju med rektorn framgår att rektorn, trots flera informationsmöten kring extra anpassningar, uppmärksammat att det fortsatt finns kompetensbrister hos personalen vad gäller arbetet med extra anpassningar. Enligt huvudmannens representanter framgår även att skolans upparbetade

rutiner för exempelvis extra anpassningar inte efterlevs av all personal på Mosstorpskolan 2.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att flera elever som har behov av extra anpassningar inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn uppger bland annat att en del lärare inte ger extra anpassningar utifrån elevers enskilda behov, utan snarare ger samma extra anpassningar till fler elever. Vidare uppger elevhälsan att det är många elever som inte ges extra anpassningar, trots att behovet finns. Enligt elevhälsan kan lärare exempelvis inte besvara vilka extra anpassningar som ges till elever som har behov av det när elevhälsan ställer frågor om specifika elever. I intervju med lärare framgår dock att de anser sig sakna förutsättningar att kunna ge eleverna de extra anpassningar som de är i behov av. Exempelvis framgår i intervju med lärare att det saknas resurser på skolan för att ge extra anpassningar och särskilt stöd till elever med svår dyslexi och dyskalkyli. Vidare framgår av lärarintervju att det inte alltid kan genomföras muntliga prov inom ramen för den ordinarie undervisningen för de elever som är i behov av det. Lärare uppger att det på skolan också saknas tillgång till grupprum. Enligt lärare hinner de inte ge extra anpassningar till samtliga elever som är i behov av det.

Skolinspektionen har i tillsynen tagit del av den enkät om extra anpassningar som lärare på Mosstorpskolan 2 och Mosstorpskolan 1 fått besvara under vårterminen 2024. Av enkäten framgår att 28,6 procent av lärarna på Mosstorpskolan 2 och Mosstorpskolan 1 inte ger de extra anpassningar som eleverna är i behov av inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Vidare framgår av intervjuer med elevhälsan och rektorn att elevernas extra anpassningar inte alltid följs upp och utvärderas kontinuerligt. Enligt elevhälsan saknas en samverkan mellan lärare och elevhälsan där elevhälsans representanter får information om hur elevernas extra anpassningar fungerat.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen ges möjlighet till kompetensutveckling och att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen på skolenhetsnivå. Huvudmannen ska även analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3–4 §§ skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en bra miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen (Lgr 22, 2.2 Kunskaper).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22, 2.8 Rektors ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns allvarliga och omfattande brister i skolans arbete gällande extra anpassningar. Trots att kompetenshöjande insatser har vidtagits visar tillsynen att det fortsatt finns brister i arbetet med extra anpassningar och huvudmannen har uppgett att skolans rutiner för arbetet med extra anpassningar inte efterlevs av all personal. Av intervjuer och enkätresultat framgår att elever inte ges extra anpassningar utifrån elevernas individuella behov och att elever i vissa fall helt blir utan extra anpassningar på grund av att lärarna saknar förutsättningar att ge dessa.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att alla elever inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Att elever inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen innebär att eleven inte får det stöd som hen har rätt till vilket på sikt riskerar att påverka elevens förutsättningar att nå godkända betyg och bli behörig till gymnasieskolans nationella program. Redan vid Skolinspektionens tidigare beslut i ärendet konstaterades brister i skolans arbete med extra anpassningar. Att dessa brister inte har åtgärdats och har tillåtits fortgå under en längre tid är mycket allvarligt och leder till att elever i behov av extra anpassningar inte får de anpassningar som de är i behov av och har rätt till.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn vid tre tillfällen under vårterminen 2024 informerat all skolpersonal om skollagens krav kring att anmäla till rektorn när en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår dock att det är otydligt för lärare hur de ska anmäla till rektorn när de befarar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. I intervju med lärare anges olika forum för när lärare kan göra en anmälan till rektorn: vid möten med elevhälsan, vid elevhälsosamverkan eller muntligen till rektorn. Av intervju med elevhälsan framgår att lärare skickar ett mejl till elevhälsan när de bedömer att extra anpassningar inte är tillräckliga för en elev. Enligt elevhälsan ses dock inte lärares mejl alltid som en anmälan om att en elev är i behov av utredning av särskilt stöd, och dessa mejl leder därför inte alltid till att en utredning om elevens behov av särskilt stöd startar. Av intervju med rektorn framgår att det är otydligt för lärare när de ska göra en anmälan till rektorn. Enligt rektorn anmäler lärare även elever som inte getts extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning där skolan identifierat och dokumenterat de elever som befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att de getts stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av förteckningen framgår att skolan identifierat 88 elever i årskurs 7–8 som under vårterminen 2024 har behov av utredning för särskilt stöd. Av intervju med elevhälsan framgår att det i förteckningen saknas information för flera elever huruvida eleverna har anmälts till rektorn för behov av särskilt stöd, då informationen inte finns i skolans datasystem. Enligt elevhälsan är det inte många elever som har anmälts till rektorn. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att förteckningen inte är uppdaterad sedan vårterminen 2024, bortsett från att specialpedagog lagt till ytterligare tre elever under höstterminen 2024, då dessa elever ges särskilt stöd sedan höstterminen 2024.

Av intervju med lärare framgår att det åtminstone finns tre elever i årskurs 9 och sju elever i årskurs 7 som inte är anmälda till rektorn under höstterminen 2024 trots att de befarar att eleverna inte kommer uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar. Detta bekräftas i intervjuer med elevhälsan och rektorn.

Utredning om behov av särskilt stöd

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det finns flera elever i årskurs 7–9 där det inte startats utredningar av elevernas behov av särskilt stöd, trots att de har bedömts vara i behov av utredning om särskilt stöd.

Enligt elevhälsan har inte specialpedagogen hunnit med detta.

Specialpedagogen uppskattar att det handlar om ett tjugotal elever. Av inkommen förteckning för elever som anmälts till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd framgår att skolan inte startat en utredning för 28 elever i nuvarande årskurs 8 och 52 elever i nuvarande årskurs 9, trots att eleverna redan under vårterminen 2024 anmälts till rektorn. Rektorn och elevhälsan bekräftar i intervju att det inte startats utredningar gällande dessa elever som skolan identifierat har behov av utredning av särskilt stöd.

Skolinspektionen har tagit del av samtliga elva aktuella åtgärdsprogram. För fem av dessa elever har skolan inte startat en utredning av elevernas behov av särskilt stöd, trots att eleverna har åtgärdsprogram, vilket också bekräftas av intervjuer med elevhälsan och rektorn. Dessa fem elever ges särskilt stöd i form av bland annat anpassad studiegång.

Vidare framgår av intervju med elevhälsan att det finns fler elever i behov av utredning för särskilt stöd än vad förteckningen över elever i behov av särskilt stöd visar. Specialpedagogen tog fram denna förteckning under vårterminen 2024 då specialpedagogen ville påvisa det omfattande behovet som finns på skolan avseende särskilt stöd. Enligt elevhälsan finns det exempelvis ingen information huruvida elever i årskurs 7 är i behov av utredning för särskilt stöd. I intervju med elevhälsan framgår att det skulle behövas fler resurser på skolan i arbetet med särskilt stöd.

Enligt rektorn behöver skolan arbeta med flera centrala delar av verksamheten. Bland annat uppger rektorn att personalen inom elevhälsan inte fått den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina uppgifter. Rektorn uppger att det finns ett samband mellan elevernas kunskapsresultat och hur studieron fungerar i de respektive klasserna på högstadiet.

Åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder samt av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att åtminstone två elever ges särskilt stöd i form av anpassad studiegång respektive särskild undervisningsgrupp utan att rektorn har utarbetat åtgärdsprogram för eleverna.

Av granskade åtgärdsprogram och av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det för 10 av 11 elever, där beslut om anpassad studiegång fattats inom åtgärdsprogrammet, inte framgår vilka ämnen som anpassats bort eller omfattningen i tid.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolledningen tillsammans med elevhälsan skapat rutiner och mötesforum där elevhälsan träffar ett arbetslag i taget varje vecka. Vid elevhälsosamverkan kartläggs samtliga elever och klasser för att säkerställa att eleverna får det särskilda stöd på det sätt och i den omfattning som anges i elevernas beslutade åtgärdsprogram.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolans specialpedagog är ansvarig för utvärderingar av elevers åtgärdsprogram. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det inte har genomförts uppföljningar och utvärderingar av flera elevers åtgärdsprogram under vårterminen 2024 och höstterminen 2024. Enligt elevhälsan har åtgärdsprogram enbart följts upp och utvärderats för ett fåtal elever.

Rättslig reglering

Anmälan till rektorn

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen ges möjlighet till kompetensutveckling och att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 7 § skollagen).

Utredning om behov av särskilt stöd

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Av skollagen framgår vidare att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för

uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. (3 kap. 12 § skollagen)

Av skollagen framgår att för en elev i bland annat grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns allvarliga och omfattande brister i hela processen med särskilt stöd och åtgärdsprogram. Tillsynen visar att det, trots de kompetenshöjande insatser som genomförts av huvudmannen, fortsatt är otydligt för lärare hur och när de ska anmäla elevers behov av utredning av särskilt stöd till rektorn. Det är därför otydligt på skolan vilka elever som anmälts till rektorn. Tillsynen visar även att det finns många elever som inte anmälts till rektorn, trots att eleverna befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och trots att de getts stöd i form av extra anpassningar. I intervju med elevhälsan framgår bland annat att endast ett fåtal av de elever som i förteckningen identifierats vara i behov av utredning av särskilt stöd under vårterminen 2024 anmälts till rektorn. Därutöver framgår av intervju med lärare att det finns åtminstone 16 elever som inte anmälts till rektorn under höstterminen 2024. Att det dessutom rör sig om ett avsevärt antal elever gör att Skolinspektionen bedömer detta som särskilt allvarligt.

Om anmälan till rektorn inte görs när det befaras att en elev inte kommer uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, och elevens eventuella behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha behov av och rätt till enligt skollagen.

Utredning om behov av särskilt stöd

Tillsynen visar också att det finns många elever där skolan inte har startat utredningar av elevernas behov av särskilt stöd, trots att eleverna anmälts till rektorn eller identifierats av skolan vara i behov av utredning av särskilt stöd. Av inkommen förteckning för elever i behov av särskilt stöd framgår att det inte startats en utredning för minst 80 elever under vårterminen 2024, vilket bekräftas i intervju med rektorn. Därutöver framgår att det inte startats en utredning för särskilt stöd för fem elever som under höstterminen 2024 ges särskilt stöd inom ramen för ett åtgärdsprogram. Att elevers behov av särskilt stöd inte utreds innebär att eleverna riskerar att bli utan de stödsatser som de är i behov av och har rätt till enligt skollagen. I förlängningen påverkar detta elevernas möjligheter att nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att det rör sig om ett avsevärt antal elever gör att Skolinspektionen bedömer detta som särskilt allvarligt.

Åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång

Skolinspektionen bedömer att det föreligger allvarliga brister avseende beslut om anpassad studiegång. Tillsynen visar att flera elever inte läser vissa ämnen, eller att undervisningstiden minskats i ämnen men att dessa avvikelser inte tydligt framgår av beslutet om anpassad studiegång, som fattats inom ramen för ett åtgärdsprogram.

Därtill visar tillsynen att beslut om anpassad studiegång har fattats för ett antal elever utan att beslutet föregåtts av en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Det bör understrykas att ett beslut om anpassad studiegång får fattas först när bedömningen gjorts att det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov. Detta förutsätter således att ett eventuellt beslut om anpassad studiegång föregås av en utredning av elevens stödbehov och en bedömning av vilket stöd eleven är i behov av. Först därefter är det möjligt att fatta ett eventuellt beslut om anpassad studiegång.

Vidare är ett beslut om anpassad studiegång en ingripande åtgärd eftersom den riskerar att leda till att eleven inte blir behörig till gymnasieskolans nationella program. Det är därför viktigt att det framgår av besluten om anpassad studiegång vilka ämnen som påverkas och i vilken utsträckning. Den anpassade studiegången ska i så stor utsträckning som möjligt utformas så att eleven får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Eftersom beslut om anpassad studiegång är en så pass ingripande åtgärd är det nödvändigt att elever och vårdnadshavare är införstådda med allvaret i beslutet och de konsekvenser beslutet kan få. Vidare behöver besluten fattas och motiveras för att det ska finnas en möjlighet för den berörda eleven och vårdnadshavare att kunna överklaga beslutet.

Därtill bedömer Skolinspektionen att rektorn inte alltid utarbetar åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns elever som ges särskilt stöd men där rektorn trots detta inte utarbetat ett åtgärdsprogram. Konsekvensen av att vissa elever saknar åtgärdsprogram innebär att elevernas behov av särskilt stöd och hur stödet ska tillgodoses inte går att utläsa. Likaså kan åtgärder som ska finnas i ett åtgärdsprogram inte följas upp och utvärderas. Dessutom fråntas eleven och elevens vårdnadshavare möjligheten att överklaga beslutade åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer därutöver att eleverna inte ges särskilt stöd i enlighet med deras beslutade åtgärdsprogram. Denna bedömning gör Skolinspektionen mot bakgrund av att skolan inte följt upp och utvärderat elevers åtgärdsprogram. Uppföljning och utvärdering är en integrerad del av åtgärdsprogrammet och om det inte sker är risken överhängande att eleven inte får adekvata stödinsatser. Därutöver framgår att det finns elever som ges ingripande stödåtgärder i form av bland annat anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp utan att det fattats något beslut om det.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att bristerna finns genomgående i arbetet med stödprocessen som omfattar anmälan, utredning, beslut om att utarbeta åtgärdsprogram och utformningen av åtgärdsprogram. Att skolenheten inte arbetar med stödprocessen i enlighet med författningarnas krav riskerar att i förlängningen påverka elevernas möjligheter att nå behörighet till ett nationellt gymnasieprogram. Att skolans arbete med särskilt stöd brister trots Skolinspektionens tidigare föreläggande på området är allvarligt. Även den omständigheten att det rör sig om ett stort antal elever vars behov av särskilt stöd inte anmäls eller utreds gör också att bristen framstår som extra allvarlig.

Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tryggheten på skolan

Av intervjuer med trygghetsteamet, elevhälsan och lärare framgår att tryggheten för eleverna och personalen på Mosstorpskolan 2 försämrats under höstterminen 2024 i jämförelse med hur situationen såg ut under

läsåret 2023/24. Av intervjuer med elever framgår att det varierar huruvida elever känner sig trygga eller inte på skolan. Enligt elever finns det elever på skolan som känner sig otrygga då vissa elever kan bete sig hotfullt gentemot andra elever och uttrycka elaka saker. Elever berättar att det också förekommer "skojbråk" som exempelvis att elever brottas i korridorer eller springer efter och drar i varandra, eller tacklar varandra. Elever uppger att det också kan vara otryggt att gå förbi vissa elever som samlats på ett visst ställe i korridoren. Av intervjuer med trygghetsteamet och elevhälsan framgår att många elever är otrygga på Mosstorpskolan 2. Av intervju med trygghetsteamet framgår att det finns olika elevgrupperingar på högstadiet, och när dessa grupperingar möts på skolan eller ett rykte sprids mellan grupperna så "smäller det". Enligt trygghetsteamet förekommer det att elever går in på andra elevers lektioner och slår någon elev. Trygghetsteamet uppger att det inträffar minst en våldssituation i månaden på högstadiet och någon situation dagligen sammantaget på högstadiet och mellanstadiet, vilka delar stora delar av lokalerna. Vidare uppger rektorn att skolledningen dessutom pressas från fackligt håll på grund av arbetsmiljön för personalen, där rektorn önskar mer stöd från huvudmannen.

Av intervju med elever framgår att det råder ett hårt språkbruk på skolan eftersom grova ord, svordomar och nedsättande kommentarer förekommer. Elevernas uppfattning är dock att elever inte menar något illa när de uttrycker sig på detta sätt. Enligt rektorn, elevhälsan och trygghetsteamet är elevernas språkbruk förskräckligt och otroligt grovt. Enligt trygghetsteamet är vissa elever gränslösa och uttrycker nedsättande och rasistiska kommentarer till både elever och personal på skolan. Att elever uttrycker svordomar, nedsättande och rasistiska kommentarer är något som bekräftas av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört under tillsynsbesöket. Av intervju med huvudmannens representanter framgår visserligen att representanterna själva inte hört att elever använder ett hårt språkbruk på skolan, men representanterna har fått information från skolpersonal att elevernas språkbruk inte är acceptabelt.

Av intervju med trygghetsteamet och rektorn framgår även att skolans toaletter upplevs som otrygga för eleverna. Av intervjuer med elever, trygghetsteamet och elevhälsan framgår att det förekommer skadegörelse på skolan, bland annat av skolans toaletter. Enligt elever är det smutsigt inne på toaletterna, vissa kranar fungerar inte och det finns inte alltid tvål eller toalettpapper. Av intervju med elevhälsan framgår att många elever går hem för att gå på toaletten och vissa elever använder toaletterna inne på rektorsexpeditionen. Enligt elevhälsan har skolsköterskan fått samtal från sjukvården att flera elever har fått urinvägsbesvär för att de inte går på toaletten i skolan.

Arbetet med att motverka kränkande behandling

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen vid ett tillfälle under vårterminen 2024 har klargjort skyldigheten för samtlig skolpersonal att vid kännedom om att en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling agera samt göra en anmälan till rektorn. Dock framgår av intervjuer med elever, elevhälsan, trygghetsteamet och rektorn att all skolpersonal inte agerar när en elev blir utsatt för kränkande behandling. Detta bekräftas också av lektionsobservationer och andra observationer som Skolinspektionen genomfört under det uppföljande tillsynsbesöket. Enligt elever förekommer verbala kränkningar några gånger i veckan, såväl under lektioner som i korridorer, och några elever uppger att verbala kränkningar sker dagligen i en specifik årskurs. Eleverna uppger att skolpersonal agerar vid fysiska kränkningar. Dock uppger elever att skolpersonal inte reagerar vid verbala kränkningar, trots att skolpersonal hör kränkningen. Eleverna uppger också att elever undviker att uttrycka något som kan uppfattas som kränkande i närheten av skolpersonal för att undvika tillsägelser, och enligt eleverna sker därför kränkningar som inte kommer till skolpersonalens kännedom. Vidare framgår av intervjuer med trygghetsteamet och elevhälsan att det finns personal på skolan som väljer att gå förbi snarare än att agera och avbryta en pågående kränkning mellan elever på grund av rädsla för vissa elever. Rektorn uppger att det finns elever på högstadiet med utåtagerande beteende, men att det inte har kommit till rektorns kännedom att personal inte vågar agera vid kränkande behandling. Enligt trygghetsteamet förekommer också många kränkningar på skolan som enligt eleverna uttrycks på "skoj". Trygghetsteamet uppger att personal på skolan inte alltid hinner diskutera kränkningar med eleverna. Enligt elevhälsan förekommer verbala kränkningar dagligen och kränkningar genom fysiska handlingar cirka en till två gånger per vecka.

Av huvudmannens redovisning framgår att det har inkommit 24 anmälningar om kränkande behandling under perioden den 16 februari till och med den 31 maj 2024. Av intervjuer med rektorn, huvudmannens representanter och elevhälsan framgår att det har skett en ökning av antalet anmälda ärenden om kränkande behandling under höstterminen 2024. Av intervju med trygghetsteamet framgår dock att all personal inte alltid anmäler kränkande behandling till rektorn när de får kännedom om att en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling. Elever uppger i intervju att det inte alltid hjälper när elever berättar om kränkande behandling för vuxna på skolan, då vuxna kan lova att det kommer att vidtas åtgärder efter att kränkningen har inträffat, men det infrias inte alltid enligt eleverna.

Skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av intervjuer med elever, trygghetsteamet, elevhälsan, rektorn och representanter från huvudmannen framgår att elevernas upplevelse av tryggheten på skolan årligen kartläggs genom trygghetsenkäter. Av intervjuer med trygghetsteamet och huvudmannens representanter framgår att resultatet av trygghetsenkäten som genomfördes under höstterminen 2024 ännu inte sammanställts. Vidare framgår av intervju med representanter från huvudmannen att huvudmannen vanligtvis följer upp skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero inom ramen för skolans kvalitetsrapport. Enligt huvudmannens representanter har huvudmannen inte begärt en sådan rapport för Mosstorpskolan 2 under vårterminen 2024 eller höstterminen 2024, då skolan behövt prioritera arbetet med Skolinspektionens föreläggande. Av intervju med rektorn framgår att det inte genomförts någon annan uppföljning av elevernas trygghet på skolan utöver trygghetsenkäter.

Vidare framgår av intervju med trygghetsteamet att skolan påbörjade en analys av resultatet av kartläggningen avseende elevernas trygghet under vårterminen 2024, men att arbetet inte fortskridit på grund av tidsbrist. Enligt trygghetsteamet är den påbörjade analysen inte längre tillgänglig i skolans datasystem. Av intervjuer med trygghetsteamet och elevhälsan framgår att den personal som anställts för att bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att eleverna ska känna sig trygga har getts andra uppdrag av skolledningen på grund av sjukskrivna lärare. Enligt trygghetsteamet och elevhälsan har denna personal tidigare funnits som stöd till eleverna i korridorer, skapat goda relationer till eleverna och hjälpt eleverna in på sina lektioner. Enligt trygghetsteamet och elevhälsan bedrivs detta arbete inte längre. I intervju med lärare på rektorns andra skolenhet, Mosstorpskolan 1, uppger lärare att det inte finns någon vuxennärvaro i lokalerna där högstadiееleverna befinner sig, vilket också bekräftas av intervjuer med trygghetsteamet och elevhälsan. Vid tillsynsbesöket observerade Skolinspektionen att flera vuxna befinner sig i skolans cafeteria, medan det sällan förekommer vuxna i korridorerna förutom när lärare är på väg till och från lektionssalar. Av elevintervjuer framgår att de vuxna främst befinner sig i skolans cafeteria när elever har rast, men att elever också kan möta lärare i korridorerna. Enligt elever kan det dessutom inträffa händelser på platser där personal inte finns närvarande. Av intervjuer med trygghetsteamet och lärare framgår att det finns ett schema för rastvärdsskap, men att lärare inte har möjlighet att vara rastvärdar då de ofta behöver vikariera för sjukskrivna kollegor.

Huvudmannen har till sin redovisning inkommit med skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2024/25. Dock framgår av planen att flera av de planerade åtgärderna för att skapa trygghet för läsåret 2023/24 inte har kunnat genomföras. Exempelvis framgår att flera temadagar inte

kunnat genomföras på grund av tidsbrist eller brist på engagemang, att endast en liten del av det planerade arbetet mot kränkande behandling på gruppnivå genomförts samt att flera klasser och årskurser inte har besvarat trygghetsenkäten. Att flera av de planerade åtgärderna för att skapa trygghet inte genomförts under föregående läsår bekräftas också av intervjuer med trygghetsteamet, elevhälsan och rektorn.

Av planen mot kränkande behandling framgår vidare att värdegrundslektioner ska genomföras inom ramen för den ordinarie undervisningen under läsåret 2024/25. Trygghetsteamet uppger i intervju att skolan under höstterminen 2024 inte bedrivit något värdegrundsarbete alls, trots att behovet finns. Enligt trygghetsteamet arbetade socialpedagogen och resurspedagogen under vårterminen 2024 med språkbruk och värdegrund i samtliga klasser och årskurser. Anledningen till att ett värdegrundsarbete inte går att bedriva under höstterminen 2024 är enligt trygghetsteamet att personalen som ska arbeta med värdegrund har getts andra uppdrag av skolledningen. Av intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen inte kan ge några konkreta exempel på värdegrundsarbete som bedrivs för eleverna på skolenheten. Enligt trygghetsteamet finns det inte någon planering för hur arbetet med värdegrundslektioner ska genomföras.

Av intervjuer med elever, trygghetsteamet och rektorn framgår att skolan har identifierat vissa områden som kan upplevas som otrygga för eleverna: lokalerna och omklädningsrummen för idrott och hälsa, i korridorer och skolans toaletter. Det framgår också att elever som går in på andra lektioner skapar otrygghet. Elevhälsan uppger att situationen med skolans toaletter behöver lösas då elever i nuläget behöver ha någon som vaktar utanför dörren då toaletterna går att öppna utifrån. Enligt rektorn har personal på skolan diskuterat problemen med skolans toaletter och denna fråga kommer att lyftas på elevrådet senare under höstterminen 2024.

Av intervju med trygghetsteamet framgår att skolan inte har bedrivit något förebyggande arbete för att skapa trygghet sedan augusti 2024, och heller inte vidtagit några konkreta åtgärder för att öka elevernas upplevelse av trygghet. Enligt trygghetsteamet har skolledningen snarare kopplat bort skolpersonal som ska arbeta med detta arbete. Trygghetsteamet har lämnat förslag och planer på möjliga insatser för att öka elevernas trygghet, men inte fått någon återkoppling av skolledningen. Enligt elevhälsan har elevhälsan dessutom efterfrågat ett samverkansforum mellan elevhälsan och trygghetsteamet där teamen kan ta upp frågor kopplade till elevernas upplevelse av tryggheten på skolan. Rektorn uppger att skolans trygghetsteam inte fungerat och startat om på nytt under höstterminen 2024 eftersom delar av personalen i teamet bytts ut. Rektorn uppger vidare att skolan behöver arbeta parallellt med olika områden som exempelvis frånvaro för att även öka tryggheten på skolan.

Huvudmannens representanter uppger att deras arbete för att säkerställa att det på skolan bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet utgörs av att hålla sig uppdaterade över vad som händer på skolan och finnas som stöd till skolledningen. Enligt huvudmannens representanter är det skolledningen som bestämmer över skolenhetens inre organisation, men huvudmannen kan bistå med råd och vägledning. Bland annat har huvudmannen tillsatt en områdeschef för att skapa en närmare och tätare uppföljning av verksamheten. Huvudmannen uppger dock att alla förutsättningar för att skolan ska kunna arbeta förebyggande för att skapa trygghet inte är på plats. Exempelvis uppger huvudmannens representanter att det förekommer hög sjukfrånvaro och annan frånvaro hos personal samt att huvudmannen identifierat kompetensbrister inom flera centrala delar i verksamheten. Enligt huvudmannens representanter pågår det rekryteringar för några centrala tjänster på skolenheten, och huvudmannen kommer också utöka sitt stöd till skolledningen. Vidare framgår av intervju med huvudmannens representanter att huvudmannen inte identifierat vilka konkreta hinder som finns för att elever ska vara trygga på Mosstorpskolan 2.

Rättslig reglering

Arbetet med att motverka kränkande behandling

Av skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan aktivt medverka till att motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (Lgr 22, avsnitt 2.1)

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att det är huvudmannen som ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. I detta ingår att huvudmannen ska se till att rektorn har de förutsättningar som behövs för att bedriva ett sådant arbete. Huvudmannen måste bland annat se till att rektorn har de resurser som krävs för att trygghet och studiero ska kunna tillförsäkras alla elever. Vidare ska huvudmannen se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Ett förebyggande arbete innebär bland annat att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. (prop. 2021/22:160 s. 229)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Som framgår av avsnitt 4 i propositionen är det också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det gäller således att se till att elever är trygga både i undervisningen och under övriga delar av skoldagen. (prop. 2021/22:160 s. 41)

Det framgår även att på motsvarande sätt innebär ett förebyggande arbete för trygghet att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bland annat genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160 s. 46).

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att det förebyggande arbetet behöver inriktas mot bland annat sådana problem, till exempel genom att synliggöra bakomliggande normer och förhållningssätt och konsekvent markera mot beteenden som inte är acceptabla. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningsätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. (prop. 2021/22:160 s. 47.)

Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar) Det framgår vidare att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (Lgr 22, 2.1 Normer och värden). Det framgår även att skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Det framgår att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. (Lgr 22, 2.2 Kunskaper)

Skolinspektionens bedömning

Arbetet med att motverka kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns allvarliga och omfattande brister i skolans arbete med att agera vid och anmäla kränkande behandling. Tillsynen visar att det ofta förekommer kränkningar på skolan, såväl fysiska som verbala. Även om huvudmannen genomfört kompetenshöjande insatser i arbetet med att motverka kränkande behandling förekommer det fortsatt att personal inte alltid agerar när en elev blir utsatt för kränkande behandling. I intervju med elever framgår bland annat att skolpersonal inte alltid agerar vid verbala kränkningar, trots att personalen hör kränkningen. Därtill uppger elevhälsan och trygghetsteamet att det finns personal som underlåter att agera när en elev utsätts för kränkande behandling på grund av rädsla för vissa elever.

Skolinspektionen bedömer dessutom att det är gjort sannolikt att skolpersonal inte anmäler alla fall av kränkande behandling till rektorn. Elevhälsan uppger att verbala kränkningar sker dagligen på skolan vilket bekräftas av elever under elevintervju. Därtill uppger trygghetsteamet att all personal inte anmäler till rektorn när de fått kännedom om att elever blivit utsatta för kränkande behandling. Mot bakgrund av den information som framkommit avseende att kränkningar sker dagligen på skolan och att alla kränkningar inte anmäls gör Skolinspektionen bedömningen att det är sannolikt att alla kränkningar inte anmäls. Även om antalet kränkningsanmälningar som kommit till huvudmannens kännedom har ökat är det sannolikt att de 24 kränkingsanmälningar som inkommit till huvudmannen under en tremånadersperiod inte motsvarar anmälningar avseende samtliga kränkningar som skett på skolan under den tidsperioden.

Att skolpersonal inte arbetar för att motverka kränkande behandling genom att agera vid kränkande behandling, och anmäla detta till rektorn är en brist. Utifrån detta finns en uppenbar risk att elevernas tilltro till att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkande behandling brister samt att kränkningar fortsätter på skolan.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns allvarliga och omfattande brister i skolans arbete med att tillförsäkra eleverna trygghet. Av intervjuer med elever, trygghetsteamet och elevhälsan framgår att många elever på skolan är otrygga. Skolinspektionen har genom intervjuer fått en bild av att det finns brister i skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet. Bland annat visar tillsynen att det förekommer ett hårt språkbruk, det är låg vuxennärvaro i skolenhetens lokaler, skolpersonal saknar förutsättningar att bedriva ett värdegrundsarbete, skolans toaletter upplevs som otrygga och det sker återkommande våldssituationer mellan elever.

Ett förebyggande arbete innefattar att följa upp och kartlägga nuläget, analysera behov som finns i verksamheten och att identifiera hinder som finns för att elever ska vara trygga samt genomföra åtgärder för att undanröja sådana hinder.

I tillsynen framkommer att verksamheten kartlägger elevernas upplevelse av tryggheten årligen genom trygghetsenkäter. Utöver trygghetsenkäter har dock ingen annan uppföljning av elevernas trygghet genomförts på skolan och huvudmannen har inte heller följt upp skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet inom ramen för skolans kvalitetsrapport.

Därtill framgår i tillsynen att det inte genomförts någon analys av resultatet av trygghetsenkäterna. I intervju med trygghetsteamet framgår att en analys av resultatet av trygghetsenkäten under vårterminen 2024

påbörjades, men arbetet slutfördes aldrig på grund av tidsbrist. Skolinspektionen bedömer att skolan inte utifrån resultatet av uppföljningen har identifierat vilka behov som finns i verksamheten. Detta är en förutsättning för att skolan ska kunna bedöma vilka åtgärder som är relevanta för att förbättra tryggheten för eleverna.

Vidare framgår vid Skolinspektionens tillsyn flera hinder som finns för att elever ska uppleva trygghet på skolan. Exempelvis framkommer att skolan inte sedan augusti 2024 bedrivit något värdegrundsarbete trots att ett oacceptabelt språkbruk har normaliserats på skolan, att skolans trygghetsteam inte ges förutsättningar att arbeta förebyggande för att skapa trygghet, att rastvårdschemat inte är fungerande och att skolans toaletter upplevs som otrygga. Skolinspektionen bedömer att skolan i vissa avseenden vidtagit åtgärder i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet. Exempelvis framgår att trygghetsteamet under vårterminen 2024 genomfört ett arbete med värdegrund och språkbruk i samtliga klasser och årskurser. Dock framgår att detta arbete inte längre är möjligt att genomföra, då personal som ska arbeta med detta getts andra uppdrag, och huvudmannen har inte tillsatt några andra resurser för att detta arbete ska fortskrida. Skolinspektionen bedömer därtill att åtgärder som har vidtagits avseende värdegrund och språkbruk i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet har varit sporadiska och kortsiktiga i de delar de grundar sig på en analys, visserligen ostrukturerad sådan, av verksamhetens behov.

Sammantaget är Skolinspektionens bedömning att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller det förebyggande arbetet för att skapa trygghet. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen behöver säkerställa att det på skolan bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet. Huvudmannen behöver i den delen följa upp och analysera vilka hinder som finns för att eleverna ska vara trygga och utifrån det vidta åtgärder. Huvudmannen behöver som ett led i detta säkerställa att rektorn har de resurser som krävs för att tillförsäkra att eleverna är trygga under hela sin skoldag och får goda möjligheter till utveckling och lärande.

Ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger i intervju att det ofta förekommer att elever vid upprepade tillfällen stör ordningen i vissa klasser i årskurs 8 och årskurs 9. Enligt lärare händer det ofta att elever i en specifik klass i årskurs 8 stör ordningen till den grad att undervisningen inte har kunnat genomföras. Vidare uppger lärare att sena ankomster, toalettbesök, elevernas scheman och elever som upprepat stör ordningen skapar hinder för att lärare ska kunna bedriva en undervisning präglad av studiero. Enligt elever och lärare

förekommer det att elever ofta eller dagligen utvisas ur klassrummet i ett specifikt ämne då elever vid upprepade tillfällen stört ordningen. Av lektionsobservationer framgår även att brister i studieron kan handla om att elever uttrycker svordomar och nedsättande kommentarer, att elever skriker, knuffas eller sjunger, att elever använder sina mobiltelefoner och datorer till annat än skolarbete, att elever springer ut och in under lektioner och att andra elever som inte ska vistas på lektionen kommer in på lektionen.

Lärare uppger att de vuxna behöver utöka sin närvaro under elevernas raster, då eleverna tar med sig ett "korridorsbeteende" in i klassrummet. Av lektionsobservationer och intervju med lärare framgår även att det förekommer att elever upprepat stör ordningen för att på så sätt provocera lärare. Enligt trygghetsteamet finns det många utåtagerande elever på skolenheten, och det förekommer dagligen att elever tränger sig in på lektioner där de inte ska vara. Trygghetsteamet uppger att lärare flera gånger i veckan kontaktar trygghetsteamet, och att trygghetsteamets representanter får gå till olika klassrum för att avbryta ordningsstörande beteenden eller finnas som stöd till läraren för att lärare över huvud taget ska kunna genomföra sin undervisning. Enligt trygghetsteamet är lärarna oerhört utsatta och skolan behöver mer personal och mer resurser.

Vidare framgår av intervjuer med lärare, trygghetsteamet, elevhälsan och rektorn att det inte blir några tydliga konsekvenser för de elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen, uppträder olämpligt eller gjort sig skyldiga till en allvarlig förseelse. Enligt elevhälsan och trygghetsteamet nyttjas inte skolans konsekvenstrappa fullt ut. Enligt rektorn ska det påbörjas ett arbete för att ta reda på varför elever vid upprepade tillfällen stör ordningen. Av intervju med rektorn framgår att skolans biträdande rektor har påbörjat ett kartläggningsarbete kring detta. Dock uppger rektorn att det inte vidtas tillräckliga åtgärder på skolan för att elever ska upphöra med ett negativt beteende. Enligt rektorn får elevers negativa beteende stora konsekvenser för alla elevers och lärares arbetsmiljö på skolan. Rektorn uppger att om skolan får ordning på detta så kommer även tryggheten på skolan att förbättras.

Av intervjuer med lärare, trygghetsteamet och elevhälsan framgår att det finns åtminstone åtta elever på skolan som vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldiga till en allvarlig förseelse. Enligt lärare gör de en anmälan till rektorn när elever vid upprepade tillfällen stör ordningen. Trygghetsteamet uppger dock att det inte startats några utredningar, trots att flera elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldiga till en allvarlig förseelse har diskuterats under elevhälsoteamets möten. Av intervju med rektorn framgår att rektorn har kännedom om dessa elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort

sig skyldiga till en allvarlig förseelse, men där rektorn inte startat en utredning för sex av dessa elever. För två elever uppger rektorn att skolan påbörjat ett utredande arbete.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjorts sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att rektorn med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att utreda saken när elever vid upprepade tillfällen stör ordningen, uppträder olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Tillsynen visar att det regelbundet sker händelser på skolenheten där elever vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt där saken inte har utretts. Att ordningsstörande beteende utreds är viktigt för att skapa en förståelse för vad som lett fram till ett oönskat eller olämpligt beteende och för att komma fram till adekvata åtgärder som möter elevernas behov.

Skolinspektionen konstaterar att det finns en diskrepans mellan antalet händelser när elever vid upprepade tillfällen stör ordningen, vilket bland annat lett till utvisning ur klassrummet, och antalet utredda händelser. I intervju med lärare framgår att det ofta förekommer att elever vid upprepade tillfällen stör ordningen i årskurs 8 och årskurs 9. Enligt lärare förekommer det också ofta att elever utvisas ur klassrummet till följd av elevers ordningsstörande beteende. Enligt rektorn har skolan påbörjat ett kartläggningsarbete för att ta reda på varför elever vid upprepade tillfällen stör ordningen. Dock framgår av intervju med rektorn att en majoritet av händelserna inte utreds och att rektorn är av uppfattningen att det inte vidtas tillräckliga åtgärder för att elever ska upphöra med ett negativt beteende. Skolinspektionen bedömer det som särskilt allvarligt ordningsstörande beteende inte utreds mot bakgrund av att skolan själva identifierat bristande förutsättningar att kunna arbeta med dessa elever och att elevernas beteende dessutom får stora negativa konsekvenser för samtliga elevers studiero och lärares arbetsmiljö.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Norrköpings kommuns verksamhet vid Mosstorpsskolan 2 inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Norrköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Denna bedömning görs mot bakgrund av att bristerna avseende frånvaro, extra anpassningar och särskilt stöd, det förebyggande och åtgärdande arbetet för att skapa trygghet och ordningsstörande beteende var för sig är allvarliga och att de har pågått under en längre tid på skolenheten. Bristerna gällande att identifiera, utreda elever med upprepad eller längre frånvaro och vidta nödvändiga åtgärder för att öka elevernas närvaro innebär att det finns en överhängande risk att elevernas rätt till utbildning allvarligt rubbas. Därutöver innebär bristerna avseende extra anpassningar och att anmäla, utreda, utarbeta åtgärdsprogram och utformningen av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd att elever inte ges det särskilda stöd som de är i behov av och rätt till enligt skollagen, vilket i förlängningen påverkar elevernas möjligheter att nå behörighet till ett nationellt gymnasieprogram. Därtill innebär bristerna avseende skolans förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet att eleverna inte ges en trygg skolmiljö, där de kan koncentrera sig på undervisningen, vilket i förlängningen försvårar elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen. Att elevers ordningsstörande beteende inte utreds är också särskilt allvarligt eftersom det påverkar enskilda elevers möjlighet att ändra sitt beteende men det har också en negativ inverkan på övriga elevers studiero och i slutändan även deras möjlighet att nå målen med utbildningen. En sammantagen bedömning av det omfattande antal brister som föreligger, att dessa pågått under lång tid samt att de både var för sig och tillsammans påverkar elevernas möjlighet att nå målen gör att de sammantaget allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Mot bakgrund av ovanstående samt att huvudmannen, trots Skolinspektionens tidigare föreläggande i ärendet inte förmått komma till

rätta med huvuddelen av bristerna anser Skolinspektionen att bristerna allvarligt rubbar förutsättningarna för verksamheten och att de utgör ett allvarligt missförhållande.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 2 000 000 kronor.

Föreläggande

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och trygghetsteamet framgår att en resurspedagog från starten av höstterminen 2024 tillsammans med ordinarie lärare bedriver, och därmed ansvarar för, undervisningen i ämnet matematik i samtliga klasser för årskurs 8. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och trygghetsteamet att resurspedagogen ansvarar för och bedriver undervisning i ämnet matematik vid två lektioner i veckan när ordinarie lärare är frånvarande. Enligt rektorn är resurspedagogens roll dels att säkerställa studiero i klasserna, dels att säkerställa elevernas kunskapsutveckling.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning definieras som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens

organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att utgångspunkten för att en aktivitet ska klassas som undervisning är att en lärare måste ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10:165 s. 633).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att all undervisning i ämnet matematik i årskurs 8 inte bedrivs under ledning av lärare i skollagens mening. Tillsynen visar att en resurspedagog ansvarar för viss undervisning i matematik för årskurs 8 på egen hand två tillfällen per vecka. Detta har pågått sedan starten av höstterminen 2024 och resurspedagogen har bland annat i uppdrag att säkerställa elevernas kunskapsutveckling. Skolinspektionens bedömning är därför att resurspedagogen bedriver undervisning. Enligt skollagen får endast den som är anställd som lärare bedriva undervisning. En lärare ska vara legitimerad och vara behörig att bedriva undervisning i ämnet om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. Skolinspektionen gör därför bedömningen att verksamheten inte lever upp till författningarnas krav om att undervisning ska bedrivas under ledning av lärare.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder och av intervjuer med elever och lärare framgår att extra studietid, som på skolan kallas studiestöd, erbjuds på tisdagar och torsdagar klockan 15:30-16:30.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att samtliga elever inte kan delta i den extra studietiden på tisdagar och torsdagar av olika anledningar. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att elever som har modersmålsundervisning inte har möjlighet att ta del av hela den extra studietiden på tisdagar eftersom modersmålsundervisningen äger rum på tisdagar klockan 16:00-17:00. Enligt rektorn gäller detta för cirka 10–15 elever.

Vidare framgår av intervjuer med elever, lärare och elevhälsan att elever som åker skolskjuts inte kan delta i den extra studietiden på tisdagar och torsdagar. Enligt elever och lärare avgår skolskjutsen klockan 15:40. I intervju med elevhälsan framgår att drygt hälften av eleverna åker skolskjuts och att dessa elever inte kan delta i undervisningen i form av extra studietid, förutsatt att eleverna inte kan bli hämtade av vårdnadshavare. Enligt rektorn har det inte kommit till skolledningens kännedom att elever som åker skolskjuts inte kan delta i undervisning i form av extra studietid på tisdagar och torsdagar.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5 skollagen)

Vid planeringen av studietiden behöver hänsyn tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts. (prop. 2021/22:111 s. 20)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten fortsatt inte uppfyller författningarnas krav avseende omfattningen av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka för samtliga elever i årskurs 7–9, vilket det fortfarande inte gör. Det finns flera elever på skolan som har modersmålsundervisning samtidigt som den extra studietiden på tisdagar, och många elever som åker skolskjuts vilken avgår medan undervisningen i extra studietid äger rum. Detta innebär att flera elever på Mosstorpskolan 2 inte ges samma möjligheter som andra elever att nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att det är många elever som använder sina mobiltelefoner utan lärares tillåtelse i undervisningen. Exempelvis uppger elever att vissa lärare låter mobillådan stå framme, och att det då är enkelt för eleverna att hämta sina mobiltelefoner. Eleverna uppger vidare att vissa lärare ger upp i diskussioner med elever om mobiltelefoner, vilket resulterar i att eleverna har mobiltelefonerna på sig trots att de inte får. Vidare framgår av lektionsobservationer att lärare inte alltid agerar eller reagerar när mobiltelefonen eller datorn används till annat än skolarbete under lektionstid. Av intervju med lärare framgår även att lärare utifrån

säkerhetsskäl inte ger tillsägelser när vissa elever använder sina mobiltelefoner utan lärares tillåtelse. Konsekvensen av detta är enligt lärare att andra elever tar efter dessa elevers beteende.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete avseende att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enbart får användas enligt lärares instruktioner eller om det utgör en extra anpassning eller särskilt stöd. Elever uppger att många elever använder sina mobiltelefoner under lektionstid utan lärares tillåtelse, och att lärare ger upp i diskussioner om elevernas användning av mobiltelefoner. Enligt lärare kan lärare underlåta att ge vissa elever tillsägelser vid användning av mobiltelefoner utan lärares tillåtelse utifrån säkerhetsskäl. Att elever använder mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning utan lärares tillåtelse leder till bristande studiero i form av såväl störande inslag – vilket leder till att elever inte kan koncentrera sig på lektionerna – som att eleverna ägnar sig åt annat än skolarbetet.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att det är flera olika lärare som bedriver, och därmed ansvarar för, undervisningen i skolans särskilda undervisningsgrupp. Enligt rektorn är det elever från olika klasser och i olika årskurser som ges undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp. Rektorn uppger att det enbart är elevernas ordinarie lärare som beslutar om betyg för eleverna, men att det finns en viss samverkan mellan ordinarie lärare och de lärare som bedriver undervisning i den särskilda undervisningsgruppen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Av Skolverkets föreskrifter framgår att skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (4 och 7 §§ Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det på Mosstorpskolan 2 finns brister avseende betygssättning. Tillsynen visar att de lärare som bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp inte beslutar om betyg, trots att dessa lärare bedriver undervisning vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Det är enbart elevernas ordinarie lärare som beslutar om betyg.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Norrköping kommuns verksamhet vid Mosstorpskolan 2 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, extra studietid och betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Norrköping kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning ges av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder inkommit med en uppdaterad lärarförteckning för läsåret 2024/25. Av lärarförteckningen framgår att undervisningen i större utsträckning skulle kunna bedrivas av legitimerade och behöriga lärare i exempelvis ämnena engelska och hem- och konsumentkunskap. Av intervju med rektorn framgår att behöriga lärare i ämnena engelska och hem- och konsumentkunskap redan bedriver undervisning i andra ämnen där lärarna är behöriga, och att lärarna därför inte har utrymme i sina tjänster att undervisa i ytterligare ett ämne.

Av inkommen lärarförteckning framgår att det fortsatt saknas behöriga lärare för ämnena engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, kemi, matematik, musik, samhällskunskap, slöjd, svenska, teknik och tyska. Enligt rektorn har skolledningen presenterat ett utbildningspaket för lärare som saknar lärarlegitimation, och rektorn är drivande i arbetet att lärare ska kunna få kompetensutveckling och erhålla lärarlegitimation.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn får stöd av huvudmannens rekryteringsenhet för att hitta behöriga och legitimerade lärare till Mosstorpskolan 2. Enligt huvudmannens redovisning har skolan annonserat efter behöriga och legitimerade lärare i exempelvis ämnena hem- och konsumentkunskap samt tyska, men utan resultat. Av intervju med rektorn framgår att skolan dessutom har annonserat efter behöriga och legitimerade lärare för exempelvis ämnena idrott och hälsa och musik. Enligt huvudmannens redovisning är rekrytering av behöriga och legitimerade lärare ett pågående arbete på skolan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare, bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och

2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Norrköpings kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller undervisning av behöriga och legitimerade lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har till sin redovisning inkommit med skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2024/25. Planen innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året samt en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts. Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen tillsammans med specialpedagog och barnrättsombud från centrala barn- och elevhälsan säkerställt innehållet i planen mot kränkande behandling för läsåret 2024/25.

Enligt trygghetsteamet har eleverna till viss del varit delaktiga i upprättandet av planen mot kränkande behandling då den togs upp med elevrådet under vårterminen 2024. Av intervju med rektorn framgår att planen för läsåret 2024/25 upprättades av skolans tidigare biträdande rektorer tillsammans med elevhälsan. Dock uppger rektorn att planen är under revidering.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

Av förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Norrköpings kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller planen mot kränkande behandling och att elever görs delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp och se över planen. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolans förebyggande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever framgår att frågor om studiero ingått i de trygghetsenkäter som eleverna fått besvara under vårterminen 2024. Enligt rektorn har skolan inte kartlagt elevernas upplevelse av studiero under vårterminen 2024 eller höstterminen 2024, och lärare uppger att det inte finns en samlad bild av hur studieron ser ut på skolan. Dock uppger rektorn att elevernas upplevelse av studiero kommer behandlas senare i elevråd under höstterminen 2024. Huvudmannens representanter uppger visserligen att skolans förstelärare tillsammans med utvecklingslärarna på skolan kartlägger hur studieron ser ut i de olika klasserna och på olika lektioner. Av inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen framgår att huvudmannen mottagit en rapport från utvecklingslärarna där det framgår att olika processer påbörjats i arbetet med att skapa studiero, som bland annat omfördelning av resurser och ett mer elevnära elevhälsoarbete.

Av huvudmannens redovisning rörande de förutsättningar och behov som skolenheten har när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete för att skapa studiero framgår att en ny skolledning är under uppbyggnad där ny rektor anställdes i januari 2024 och ny biträdande rektor anställdes i augusti 2024.

Av huvudmannens redovisning samt intervju med representanter från huvudmannen framgår att huvudmannen vidtagit åtgärder för att skapa studiero på Mosstorpskolan 2 genom stöd av utvecklingslärare från utbildningskontorets forsknings- och utvecklingsavdelning. Enligt huvudmannen har ett arbete med framgångsrik undervisning och tydliggörande av lektionsstrukturer påbörjats på skolan under vårterminen 2024. Huvudmannen uppger att utvecklingsarbetet har letts av utvecklingslärare i samarbete med rektor, biträdande rektor, skolans förstelärare samt elevhälsan. Huvudmannen uppger vidare att skolan under vårterminen 2024 har arbetat med personalen kring struktur vid återkoppling och checklistor för gemensam struktur gällande lektioner inklusive uppstart och avslutning. Av intervju med representanter från huvudmannen framgår att utvecklingslärarna under höstterminen 2024 också arbetat med de lärare som haft svårigheter i att skapa studiero på sina lektioner.

Vidare framgår av intervjuer med trygghetsteamet, lärare, elevhälsan, rektorn och representanter från huvudmannen att skolan vidtagit ytterligare åtgärd för att tillförsäkra eleverna studiero i en specifik årskurs. De intervjuade uppger att resurspedagogen på skolan tillsammans med ordinarie lärare bedriver, och därmed ansvarar för, undervisning i matematik i årskurs 8.

Huvudmannens representanter uppger att det har blivit en klar förbättring i skolans arbete med att tillförsäkra eleverna studiero i och med att det nu finns flera behöriga och legitimerade lärare på skolenheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn är ansvarig för att ett sådant kvalitetsarbete genomförs. (4 kap. 4 § skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. (5 kap. 3 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Ett förebyggande arbete innebär bland annat att skolor och huvudmän följer upp såväl elevernas trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som

finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. (prop. 2021/22:160, s. 229)

Skolinspektionens bedömning

Tillsynen visar att huvudmannen inte bryter mot författningarna när det gäller att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero vid enheten. Av tillsynen framgår bland annat att huvudmannen bedriver ett förebyggande arbete för att skapa studiero genom att ha tillsatt utvecklingslärare för att följa upp och analysera studieron samt stötta lärarna i arbetet med att skapa studiero på skolan. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero är inte direkt synonymt med att det faktiskt råder studiero på lektionerna. Som framgår tidigare i detta beslut finns det fortsatt brister i arbetet med studiero på skolan och det råder inte alltid studiero på lektionerna. Exempelvis föreligger brister i att utreda ordningsstörande beteende och vidta åtgärder kopplade till detta.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att de har kännedom om skolans ordningsregler och enligt några elever går mentorerna ibland igenom skolans ordningsregler under mentorstiden. Av intervju med lärare framgår att skolans rektorer också talat med eleverna om skolans ordningsregler. Elever uppger dock att ordningsreglerna inte alltid efterlevs.

Vidare framgår av intervju med lärare att skolans ordningsregler följdes upp under vårterminen 2024 och kommer följas upp även under höstterminen 2024. Av huvudmannens redovisning framgår att en större analys av arbetet med ordningsreglerna kommer genomföras och att arbetet med ordningsreglerna fortsatt är pågående.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. (5 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att det i vart fall inte framkommit att huvudmannen bryter mot författningarnas krav när det gäller att regelbundet följa upp ordningsreglerna. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Det har framkommit i tillsynen att det fortsatt är ett problem med att ordningsreglerna inte alltid efterlevs varför det fortsatt är viktigt att arbeta med att följa upp ordningsreglerna och hur de följs, analysera resultatet och vid behov omarbeta ordningsreglerna under medverkan av eleverna.

Skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolan har upprättat en skriftlig rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinen som beslutades av rektorn den 19 februari 2024 har bifogats redovisningen till Skolinspektionen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 4 b-4 d §§ skollagen. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt beakta resultat på nationella prov**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn tillsammans med huvudmannen vid ett tillfälle under vårterminen 2024 har klargjort skyldigheten för lärare att de särskilt ska beakta resultaten på de nationella proven vid betygssättningen. Detta bekräftas även av intervju med lärare.

Av intervju med elever framgår att lärare har informerat vilken betydelse de nationella proven har vid betygssättningen. Enligt elever har resultaten av de nationella proven en stor betydelse vid betygssättningen och elevernas slutbetyg kan sänkas om en elev exempelvis presterar ett lägre resultat på de nationella proven. Lärare uppger att de nationella proven tas i särskilt beaktande vid betygssättningen, men att de nationella proven inte är avgörande för elevernas slutbetyg. Vidare framgår av intervju med lärare att de diskuterat avvikelserna då dessa har varit stora i något ämne. Enligt lärare har det funnits stora avvikelser mellan elevernas resultat på de nationella proven och slutbetygen i ämnet matematik över tid. Lärarna uppger att det har varit en stor personalomsättning i ämnet.

Huvudmannen har i sin redovisning inkommit med lärares motiveringar till avvikelser mellan resultat på de nationella proven för vårterminen 2024 och elevernas slutbetyg i ämnena matematik och samhällskunskap. Skolinspektionen har även tagit del av elevernas resultat på de nationella proven och slutbetyg under vårterminen 2024 för ämnena engelska, kemi och svenska. Av inkommen information framgår att det fortsatt finns avvikelser mellan elevernas resultat på de nationella proven i jämförelse med deras slutbetyg, framför allt i ämnena matematik och kemi.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (10 kap. 20 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Norrköpings kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att särskilt beakta resultat på nationella prov. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med uppföljande tillsynsbesök tagit del av skolans betygskataloger för årskurs 7–9 under vårterminen 2024. Av betygskatalogen framgår inga felaktiga rättelser eller ändringar av betyg. Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder att rektor har säkerställt att rättelser och eventuella ändringar i betygskatalogen dateras och signeras av betygssättande lärare.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog och rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (6 kap. 10 § 1 och 4 stycket skolförordningen)

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att bestämmelser om rättelse av betyg och om ändring av uppenbart oriktiga betyg finns i 3 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800). Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. (15 § Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av biträdande regionchef Björn Persson.

Utredare Victoria Eriksson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Sofia Lindstrand, regionjurist Arvid Brogren, utredaren Hans-Göran Arvidsson samt utredaren Linda Nordenhem medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Ange kontorsadressen, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, till exempel en kommun, ska överklagandet i stället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.